

DÝŠINSKÉ HISTORICKÉ STŘÍPKY

Historie místa v širších souvislostech

*Číslo 17 – Nová Hut' a Horomyslice nejstarší chalupy
původního značení č.p. 33–44 (1770–1808)*

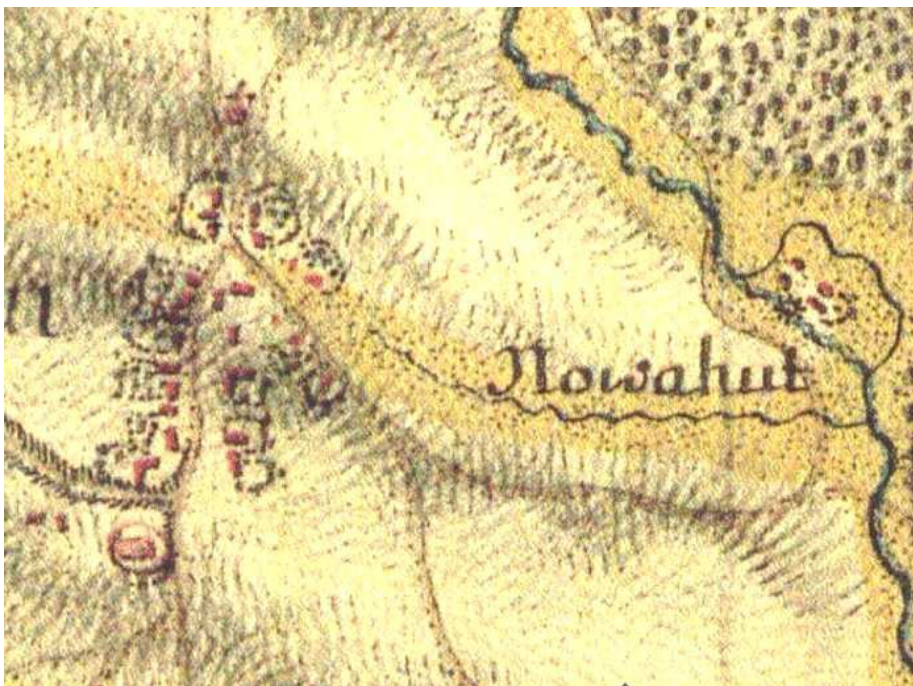
[illegible]

Jak už bylo v minulých dílech řečeno, tak osídlení v místě Dýšiny je nejdelší, prokazatelně více jak 1000 let, v souvislosti s příchodem Slovanů, s plzeňským hradištěm na Hůrce a historickou cestou od něho na sever. Bylo to tím, že Dýšina leží v příhodném terénu vhodném pro zemědělství na Dýšinském potoce, bez bažin komárů a pohrom typu povodní.

S přibývajícím počtem obyvatel patrně vznikla raně středověká osada Horomyslice, nebo mi spíše připadá, že tam vznikla tvrz, jako správní centrum více osad (např. později zaniklý Kokot). A ves tam pod tvrzí vznikla automaticky. Statek, pivovar, mlýn, chalupy. Tvrz přežívala, ves byla několikrát zničena a znovu vystavěna.

Naposledy vznikla osada Nová Huť – řádově v r. 1700. Před tím tam byl jen hamr vzniklý po 30 leté válce, nebo i dávno před ní.

Chalupy v Nové Huti ve starém číslování z roku 1770

Mapa prvního voj. mapování cca 1765 – v Huti bylo pár chalup a hamr (nebo to je zakreslený mlýn?). Náhon jakoby bral většinu vody z řeky... (oldmaps)

Chalupy byly očíslovány v roce 1770 v numerické návaznosti na dýšinská čísla – původně 33–37 (zmatek je v č. 33 – bylo v Huti i Dýšině). Před rokem 1808 se čísla v Huti a Horomyslicích rozrostla ještě o č.p. 47, 52, 54, 60, 61. Po roce 1808 došlo k přečíslení zvlášť pro Dýšinu a zvlášť pro Huť a Horomyslice, to už bylo v Huti více objektů (přečíslováno na 7–17, v matrikách je i č. 20 a 29). Stará huťská čísla z roku 1770 byla použita po roce 1808 znovu jinde (převážně v Dýšině).

Dnes jsou už v Huti i Horomyslicích zbourané prakticky všechny chalupy, co nesly tato nejstarší čísla, nebo jsou tak přestavěné, že z nich nezbylo nic původního.

Osoby z matrik před rokem 1770, kde tehdy ještě nebyla přidělena popisná čísla, jsou v této stati k chalupám připsána podle jejich povolání, či podle jména s určitou dávkou pravděpodobnosti, tehdy bylo jisté jen to, že bydleli v Huti, nebo Horomyslicích.

Nová Hut' měla v první polovině 18. století snad jen dvě chalupy v okolí železářského provozu

(případně železárna + obytný dům s hospodářstvím a dělnické boudy). V jednom z nich bydlel onen **Jan Kuller (+ Barbora) kulmistr železáren** (1694 se mu narodil syn Jan, 1696 je již uvádělo bydliště Nová Huť), který by se dal nazvat prvním známým a několik desítek let jediným trvalým obyvatelem Nové Hutě.

Takhle to vypadalo v Nové Huti (1781), srovnání map Huti a Horomyšlic v různých dobách – viz Strípky č. 7

1728, 1732 – František Honzík myslivec + Markyta

1733 – Vojtěch Slavík myslivec + Babora

1739, 1740 – Jan Peland kotlářský tovaryš + Anna

Čp. 33 (později po 1808 č. 9)

Čp. 34 (později po 1808 č. 20)

1731, 1736, 1738, 1743 – Štěpán Kuller kulmistr + Klára

1789, 1778 – Šimon Hegner

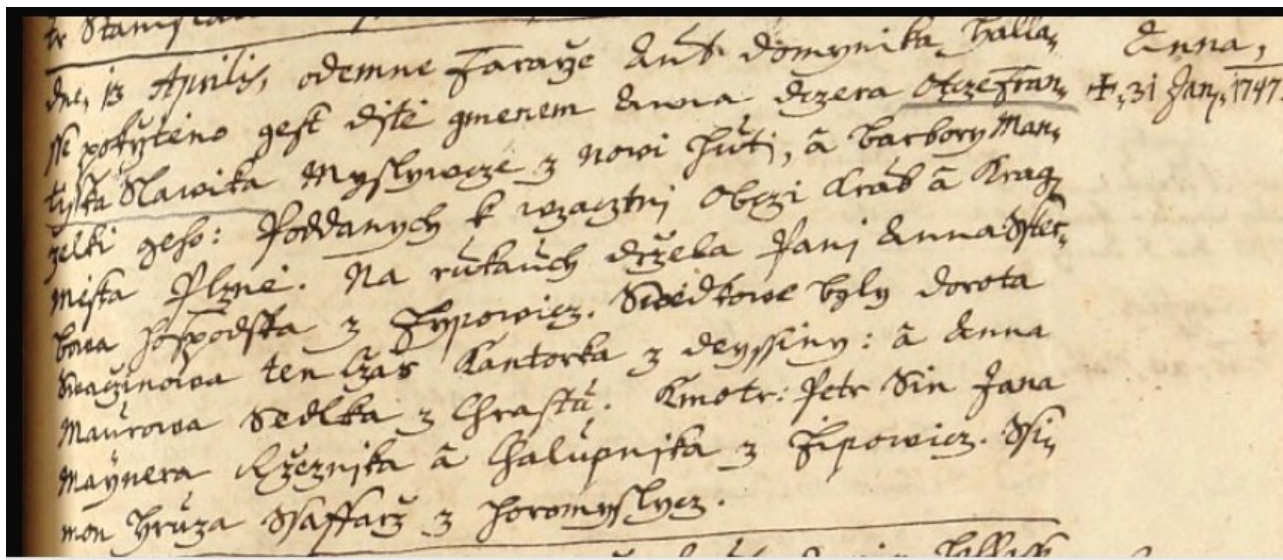
Čp. 35 (později po 1808 č. 21)

1779, 1783, 1791, 1795 – Dominik Černý kulmistr + Marie Anna Zíková

Čp. 36 (později po 1808 č. 11) Starý mlýn, ovčárna?

1724 František Slavík + Markyta (mat.)

1743 František Slavík výslovně psaný jako mlynář v Nové Huti. (Pozn.: Rodina Slavíků byla v této době významným mlynářským rodem v okolí, stejně jako byl např. rod Suchý (mimo jiné Telín), Bílý (už před 1700 Horomyslice, pak Ejpovice,...), Kouřim (pod Chrástem) a **naznačovalo by to existenci starého mlýna v Huti**; že by to byl mlynář horomyslického mlýna bydlící v Huti, není pravděpodobné. Tam byli až do 1779 Suchých, než si vzala Suchá Bílého. Chyba zápisu to nebude, Slavíkovi žili v Huti po několik generací...)

1743 – (mat.D02/I20) Zápis který mluví o Slavíkovi, mlynáři z Nové Hutě, a také mluví o Šimonu Hrůzovi, šafáři z Horomyslic (tedy statek později č.p. 38 – 1) a Dorotě Svačinové ženě kantora dejšinského, o Janu Maynerovi řezníku z Ejpovic a o „paní“ (svob. čl.) Anně Štemberové hospodské z Ejpovic – všechno nejvyšší venkovská společnost – tedy to byl určitě opravdu hutský mlynář, ne třeba nějaký pomocník v horomyslickém mlýně.

1746 – Franz mladší Slavík koupil starou ovčárnu, tedy byt a dům (knihapoplatků – AMP)...

Pozn.: č.p. 36 (11) mohla být ona ovčárna, kterou si koupil Slavík, protože už neprovozoval mlýn, který mohl být v areálu hamru (a tam před tím také bydleli Slavíkovi) a který byl v této době zrušený. O bydlišti se do r. 1770 jen dohadujeme z indicií...

1752–1758 – vdova po Slavíkovi Barbora provdaná za Janka Krauze

1786 – Alžběta dcera Františka Slavíka (provdaná Fialová)

1789, 1786 – Josef a Alžběta Fialovi kupní smlouva

1787 – Václav Kočárek mistr cejnařský (syn Dominika Kočárka) + Elisabeta (dcera Josefa Fialy z Nové Huti)

1801 – Franz Slavík

Čp. 37 (později po 1808 č. 10)

1780, 1783 – Vojtěch Čipera

1791 – Martin Čechura + Anna Sneiderová

Pozn.: Před rokem 1808 došlo k velkému rozvoji Nové Huti nejspíš skoro ke kompletnímu zbourání a přestavění původních chalup starého číslování. Nové chalupy kolikrát nebyly stavěny přesně na místech starých a dostaly jiná čísla, tak se spojení starého a nového číslování dá určit jen orientačně podle jejich umístění a majitelů.

Č.p. 60

Ještě před přečíslením se objevilo toto číslo popisné a v sousedství ještě č.p. 61. Později po přečíslení na tom místě bylo č.p. 23 – hospoda.

1797, 1798 – Jan Bílý šenkýř + Anna Marie Steinerová

1801 – Jiří Liška sedlák + Dorota Bílá

1807, 1808 – Josef Steiner hamerník.

Chalupy v Horomyslicích – staré číslování z roku 1770

Chalupy byly očíslovány v roce 1770 v numerické návaznosti od dýšinských (1–33), přes hutská čísla (33–37) až po horomyslické původně 38–43. Po roce 1808 byly v Horomyslicích objekty přečíslovány na 1–6), později se s číslováním pokračovalo pro Hut' včetně Horomyslic odděleně.

Mapa kolem 1768 – statek, pod ním kaple (kříž), mlýn a železářská hut', chalupy a most do lesa...

Takto vypadaly Horomyslice v roce 1781 – k panskému statku se chodilo také zprava, což navazovalo na prastaré zvyklosti – cesta od Plzně kolem „policajtů“ (vše vzalo za své stavbou železnice)

Lidé, co žili v Horomyslicích, obtížně zařaditelní do chalup s konkrétním č.p.:

- 1694 Šebestyan Rychlík + Woršila
- 1710 Jiří Rays + Apolonia
- 1710 Franz Zvěřina + Dorota (kantor)
- 1717, 1720 Jakub Tyršler + Mariana (později Voršila)
- 1720 Zikmund Pom + Markyta
- 1730, 1734, 1737 Bernard Kritz (jinde Kříž) kulmistr + Kateřina (1730 žena Anna)
- 1730 Jakub Hřích bývalý mlynář ejpovský + Apolonia
- 1730, 1734, 1736, 1737, 1740, 1743) Tomáš Suchý pecář + Magdaléna
- 1737 Šnepergr František horník a podruh
- 1734 Josef Havlíček podruh

Čp. 38 (později po 1808 č.p. 1)

Panský dvůr, statek, kravín, bývalá panská tvrz. Bydlela zde rodina šafáře. V této době již majetek města Plzně.

1724 Jakub Kraus šafář + Anna (mat.)

1725 Václav Kraus šafář + Maryana

1740 Šimon Hrůza šafář + Anna

Čp. 39 (později po 1808 č.p. 6)

Chalupa dole kousek od ovčína – bydliště polního mistra – ovčáka.

1709 – Pavel Procháška + Lidmila (asi v tomto čísle – Procháška byl polní mistr, spříznění s Eklmayerem)

1716 – Šimon Procháška + Apolonia (asi v tomto čísle)

1721, 1725 – Václav Eklmayer polní mistr (asi tento dům)

1728 – Jan Eklmayer (asi tento dům)

1743 – František Eklmayer majstrknecht (asi tento dům)

1773, 1781 – Václav Stein

1786 – Zikmund Černý + Barbora

1789, 1792, 1794 – Josef Valenta polní mistr (chov ovcí) + Barbora Egrmajerová

Čp. 40 (později po 1808 č.p. 5)

Chalupa hamernická chalupa dole u náhonu.

1717 – Antonín Bolt + Barbora kulmistr

1777, 1779, 1784, 1789, 1786, 1792 Kuhler (Kugler) Vít chalupník + Rosina Babková

1803 – Josef Schneider „Reiterei“ (jezdec – dragoun) od slavného regimentu „Modena“ (pozn. Modena = IR35 – pětatřicátý pěší plzeňský pluk, vznikl 1683 na popud Leopolda I. při jeho návštěvě Plzně, 1790 tažení proti Turecku pod vedením generála Ernsta Gideona Laudona, později velí polní maršálek Herkules Reinold vévoda Modena) + Kateřina Kuglerová – syn Václav

Čp. 41 (později po 1808 č.p. 4)

Chalupa u ovčína

před 1773 – Magdaléna vdova po Tomáši Suchým

1773 – Tomáš Nový

1776 – vdova po Tomáši Novým

1776, 1777, 1882, 1784, 1886, 1787 1791, 1795 – Dominik Suchý + Barbora Egrmajerová

pak také Jan Suchý bratr Dominika.

1801 – Dominik Suchý

Čp. 42 (později po 1808 č.p. 3)

Horomyslický mlýn.

1713, 1717 – [Jakub Kouřim](#) mlynář + [Apollonia](#)

1721, 1724, 1728, 1729, 1737, 1739 – [Šimon Suchý](#) + [Voršila](#) mlynář

1779 – oo [Jakub Bílý](#) mlynář + [Dorota Suchá](#) dcera mlynáře Jiřího Suchého z Telína (už určitě v tomto domě)

1776, 1801 – [Jakub Bílý](#) mlynář

Čp. 43 (později po 1808 č.p. 2)

Chalupa obecní (resp. města Plzně)

1773, 1776 – [Pavel Mašek](#)

1776 – [Beránek Johann](#)

1784 – [Vojtěch Mainer](#)

Č.p. 44

Kde bylo nevím, z údajů nelze zjistit, mohlo být v Horomyslicích (podle číslování by to bylo pravděpodobné). Vzhledem k tomu, že tam bydlel šenkýř, mohlo to být někde u č.p. 5

1784, 1787, 1789, 1792, 1793 – [Matyas Bílej](#) šenkýř + [Dorotea Suchá](#)

.....
Osoby žijící po roce 1808 v těchto a dalších chalupách v Nové Huti a v Horomyslicích jsou zapsány v dalších „Strípcích“ č. 22.
.....

Osoby ve výše uvedených odstavcích nemusí být vyloženě majitelé, ale lidé, kteří jsou u objektu psaní v různých listinách a knihách, protože platili poplatky, případně se jim tam narodily děti, jinými slovy tady žili a zanechali jakousi stopu. Informace jsou získané z veřejně přístupných zdrojů – archivy a digitalizované materiály. Popis historie a osoby zapsané v prvním díle obecní kroniky jsou částečně smyšlené a pak opakovaně opisovány různými autory bez ověření a udání zdroje a tedy nevěrohodné. Na to v kronice upozorňuje i Václav Čtrnáct.

Budu ráda za jakékoliv doplnění. Prosím o shovívavost v případě nějakých nepřesností, v takovém objemu dat se chybička může objevit, každopádně lze jakýkoliv údaj na požádání ověřit a rozvinout o další věci tady neuvedené.

Zdroje: www.archivnimapy.cz, www.oldmapscz, www.mapy.cz, dokumenty a knihy Archiv města Plzeň (AMP), www.portafontium.eu, obecní a farní kronika ...

.....
Nejedná se o vědecké pojednání, ale pohled obyvatele Dýšiny, který se zajímá o její historii
Zpracovala: Pavla Velleková, verze 6/2016, (vellekova.p@seznam.cz)